

Aanbod APS-talen

Schooljaar 2011-2012

Maatwerk
Conferenties
Cursussen
Studiedagen

VAARWATER

Aanbod APS-talen

Schooljaar 2011-2012

Maatwerk
Conferenties
Cursussen
Studiedagen

Nederlands
Taalbeleid
Moderne vreemde talen: Frans, Duits, Engels, Spaans

APS-talen

Nederlands - Taalbeleid - Moderne vreemde talen: Frans, Duits, Engels, Spaans

Postadres: Postbus 85475 - 3508 AL UTRECHT
Bezoekadres: Zwarte Woud 2 - 3524 SJ UTRECHT
Tel.: 030 28 56 883
Fax: 030 28 56 777
E-mail: academie@aps.nl
Website: www.aps.nl/talen

De medewerkers van APS-talen zijn:

Geppie Bootsma

Leontine v.d. Berg

Ada van der Hoeven

Annelies Kappers

Johan Keijzer

Hella Kroon

Babette Meijer

Guus Perry

Patricia Rose

Atty Tordoir

Karen Verheggen

Bert de Vos

Vormgeving: APS
Druk: Ten Brink, Meppel
Foto's: Bart Versteeg en Shutterstock

Inhoud

Voorwoord	4
1. APS-talen	5
2. Maatwerk	9
3. Het aanbod	13
Nederlands en moderne vreemde talen	13
Nederlands en taalbeleid	20
Moderne vreemde talen: Frans, Duits, Engels, Spaans	30
4. Inschrijfprocedure	44

Voorwoord

In het *Actieplan Beter Presteren* geeft het Ministerie van OCW aan dat de komende jaren de nadruk zal liggen op de kernvakken, waaronder Nederlands en Engels, opbrengstgericht werken, de invoering van de referentieniveaus en excellente leerlingen.

APS-talen begeleidt ook in het schooljaar 2011-2012 schoolleiders en docenten bij de realisatie van bovenstaande punten in het taalonderwijs. U kunt daarbij denken aan invoering en implementatie van taalbeleid of werken aan samenhang in didactiek, die gericht is op het motiveren en presteren van leerlingen zowel voor Nederlands als voor de moderne vreemde talen Frans, Duits, Engels en Spaans.

Naast ons werk op scholen, met docenten en schoolleiding, organiseren we conferenties, cursussen en studiedagen. In deze brochure vindt u een overzicht daarvan voor het schooljaar 2011-2012.

We beginnen met beknopte informatie over wat APS-talen doet en we beschrijven enkele voorbeelden van maatwerktrajecten. Vervolgens treft u beschrijvingen aan van de conferenties, cursussen en studiedagen.

Actuele berichtgeving over ons aanbod kunt u vinden op www.aps.nl/talen.

Wij wensen u een excellent schooljaar 2011-2012.

Geppie Bootsma, projectleider APS-talen

1. APS-talen

Wie zijn de medewerkers van APS-talen?

De medewerkers van APS-talen hebben lange tijd voor de klas gestaan in het voortgezet onderwijs voordat ze bij APS in dienst traden. Daarnaast zijn enkele medewerkers, naast hun werk voor APS, nog steeds docent op een school.

Wat doet APS-talen?

APS-talen werkt voor twee klanten: de overheid en taaldocenten in het voortgezet onderwijs en het mbo.

Voor de overheid ontwikkelen we, in samenwerking met scholen, nieuwe inzichten en andere werkwijzen voor het talenonderwijs. We werken aan doorlopende leerlijnen 'taal' en aan de implementatie van de referentieniveaus uit het rapport *Over de drempels van taal en rekenen* van de commissie-Meijerink. We ontwikkelen samen met scholen taalbeleid. Bij moderne vreemde talen onderzoeken we hoe een doorlopende leerlijn, die gebaseerd is op het ERK, leidt tot een grotere motivatie van leerlingen en tot betere resultaten.

Een groot deel van ons werk bestaat uit werken op scholen, waar we in overleg met de betrokkenen ondersteuning op maat bieden. Daarnaast organiseren we de conferenties, cursussen en studiedagen uit deze brochure. De thema's daarvan kunnen allemaal ook als maatwerk op scholen aan bod komen.

Nederlands

Op het gebied van Nederlands en taalbeleid zijn we gespecialiseerd in:

- referentieniveaus 'taal' en ontwikkelen van sectiebeleid;
- activerende, motiverende didactiek bij onderwerpen als leesvaardigheid, grammatica en spelling;
- spreek-, luister- en kijkvaardigheid (discussie en debat, argumenteren);
- literatuur- en fictieonderwijs;
- het gebruik van internet en ICT (bijvoorbeeld digitale borden) bij Nederlands;
- ontwikkelen van taalgericht vakonderwijs bij Nederlands en andere vakken.

Taalbeleid

Verbeteren van taal (en rekenen) op scholen is beleidsprioriteit nummer één. APS-talen begeleidt scholen bij het ontwikkelen en invoeren van duurzaam taalbeleid. Taalbeleid dat erop gericht is dat de docenten Nederlands met de docenten die andere vakken geven gemotiveerd samenwerken aan het vergroten van de taalvaardigheid van leerlingen. De aanpak hiervoor is: *taalgericht*

Square Bozar

Casino

Place Saint-Jean
Sint-Jansplein

Parc de B
Warand

du Sablon
elkerk

Cathéd
Kathed

Gare Ce
Centraal

Place Royale
Koningsplein

Grand'Place
Grote Markt

Palais du Coudenberg
Hof op de Coudenberg

vakonderwijs, waar actief leren samengaat met aandacht voor taalaspecten in de vaklessen. Inhoudelijk gaat het bijvoorbeeld om woordenschatontwikkeling, verbeteren van leesvaardigheid, leren presenteren et cetera. Samen met docenten en schoolleiding wordt gewerkt aan de visie op en de praktijk van taalgericht vakonderwijs. We werken daarbij opbrengstgericht, dat wil zeggen dat het taalbeleid op de school aantoonbaar leidt tot betere resultaten.

Moderne vreemde talen: Frans, Duits, Engels en Spaans

APS-talen heeft veel ervaring met allerlei mogelijkheden om te werken aan veranderingen en verbeteringen van het modernevreemdetalenonderwijs. Zo werken wij op scholen aan de volgende onderwerpen:

- opzetten van een Taaldorp (of Taalstad als het gaat om de Tweede Fase);
- verbeteren van onderwijs in spreek- en gespreksvaardigheid en kijk- en luistervaardigheid;
- toepassen van activerende en motiverende werkvormen, samenwerkend leren bij de talen;
- toepassen van spelvormen in spreek- en gespreksonderwijs;
- verbeteren van leesvaardigheid en examentraining;
- toepassen van principes van meervoudige intelligentie in de les;
- vormen van taakgericht taalleren: Tabasco, taalleerarrangementen en Talen-Quests;
- werken met het Europees taalportfolio en de niveaus van het Europees Referentiekader (het ERK);
- organiseren van taalonderwijs bij langere lestijden en periodisering.

Tabasco

Tabasco (*Task-based school organisation for the acquisition of languages*) is een moderne aanpak van het modernevreemdetalenonderwijs. Tabasco staat een taakgerichte manier van talen leren voor, gaat uit van principes van natuurlijke taalverwerving, hecht veel waarde aan zelfsturing van leerlingen en aan een goede begeleiding door docenten.

We werken op scholen met taaldocenten die hun onderwijs anders willen inrichten: er worden taken ontworpen en uitgevoerd in de praktijk, er zijn leerlijnen per vaardigheid en er wordt een andere manier van toetsing ontwikkeld waarbij de niveaus van het ERK worden gebruikt. De methode is een van de bronnen. We werken met docenten aan het vormgeven van hun onderwijs en met docenten en (leden van de) schoolleiding samen aan de visie op talenonderwijs en de implicaties daarvan voor de school.

ICT en talen

We hebben expertise opgebouwd op het gebied van het gebruik van ICT bij het talenonderwijs:

- WebQuests voor talen;
- werken met een elektronische leeromgeving;
- ICT-toepassingen bij internationalisering;
- werken met het Europees taalportfolio en andere (schooleigen) digitale portfolio's;
- Edugames;
- werken met Smart Board of Active Board;
- taalleren en nieuwe media, zoals wiki's, weblogs, podcasts en digitale mindmaps.

Tweetalig onderwijs

Werken in een tto-afdeling vraagt om een andere inrichting van het onderwijs, zowel van vakdocenten als van taaldocenten. Vakdocenten onderwijzen hun vak in een vreemde taal. Behalve over hun eigen vakinhoud, komen er vragen op als: *Hoe houd je je leerlingen aan de praat in de vreemde taal?* en *Hoe zorg je ervoor dat ze ook genoeg vreemde taal 'produceren' (spreken, schrijven)?*

Afstemming over zaken waar vakdocenten tegenaan lopen, betekent ook voor de taaldocent een andere manier van omgaan met het eigen vak.

We werken aan het vergroten van de effectiviteit van tweetalig onderwijs en aan het verhogen van de motivatie van de leerlingen om de taal te gebruiken. Daarnaast ondersteunen we tto-coördinatoren bij het leidinggeven aan het tto-team. We werken met hen aan het vormgeven van de tto-afdeling en het zichtbaar maken van tto in de school.

Talen in het mbo

Sinds enkele jaren hebben we tevens expertise opgebouwd in het werken met talendocenten in het mbo. De rol van de docent Nederlands en die van docenten in de moderne vreemde talen in het mbo is erg veranderd. Veel docenten zijn op zoek naar een goede invulling van hun taak en rol als docent in het competentiegerichte beroepsonderwijs. We begeleiden docenten bij het ontwikkelen van en het werken aan taaltaken. Die kunnen geïntegreerd worden met beroepsvakken of door leerlingen worden uitgevoerd als zelfstandige taken. Ook toetsing en beoordeling komen daarbij aan de orde, waarbij de Taalprofielen en het Europees Referentiekader gehanteerd worden.

2. Maatwerk

De medewerkers van APS-talen geven als maatwerk veel incompanytrainingen op scholen.

Dit vindt plaats op de school en is afgestemd op de scholingsbehoefte en specifieke ondersteuning van de sectie(s) of de individuele docent.

Ieder maatwerktraject start met een intakegesprek voor een goede analyse van de situatie en een bespreking van de gewenste begeleiding. Het programma en de inhoud worden vervolgens in overleg vastgesteld. Daarna krijgt de school een offerte met prijzen en afspraken.

Naast maatwerk voor een sectie kan begeleiding worden gegeven aan individuele docenten.

Vrijwel alle onderwerpen die tijdens studiedagen en conferenties aan de orde komen, kunnen als maatwerk op een school uitgevoerd worden.

Voorbeelden van maatwerk

Maatwerktraject: Opzetten en invoeren van taalbeleid

Een school wil aan de slag met de invoering van de referentieniveaus en wil een taalbeleid opzetten dat effectief is voor alle docenten en leerlingen. APS-talen begeleidt dit traject.

Er wordt een werkgroep ingesteld die het taalbeleid gaat vormgeven. In de werkgroep zitten een schoolleider, enkele docenten Nederlands en enkele docenten van andere vakken.

In het *eerste jaar* van de begeleiding start de werkgroep met het ontwikkelen van een visie op taal en leren, het formuleren van het taalbeleid en het kiezen van enkele speerpunten voor de komende jaren, bijvoorbeeld verbetering van de leesvaardigheid.

Tegelijkertijd werken de docenten aan het ontwikkelen en uitvoeren van en reflecteren op lessen rond de gekozen speerpunten. De lessen worden verzameld zodat er een schooleigen bestand van 'good practices' ontstaat. Daarmee werken de docenten aan hun eigen deskundigheidsbevordering. Regelmatig communiceren zij met collega's over hun activiteiten.

Het *tweede jaar* van het traject staat in het teken van verbreding in de school en verdieping van de eigen kennis.

Naast de expertise met betrekking tot taalgericht vakonderwijs wordt in de begeleiding ook aandacht besteed aan het stimuleren van taalbewustzijn van de collega's van alle vakken en het motiveren van docenten om taalgerichte vaklessen te geven.

Het taalbeleid is opbrengstgericht: dat wil zeggen dat het zichtbaar is in de

taalbewuste didactiek van de docenten en dat de resultaten van de leerlingen verbeteren. Ook is het taalbeleid gericht op een duurzame invoering; we besteden expliciet aandacht aan de consolidatie van deze verandering.

Maatwerktraject: Met 30 leerlingen tegelijk aan het spreken

Spreken en gesprekken voeren is in de praktijk vaak een ondergeschoven kindje. En dat ondanks het feit dat we als docenten heel enthousiast worden wanneer de leerlingen proberen iets in de vreemde taal te zeggen. Als belangrijkste obstakel wordt genoemd dat het moeilijk is met 30 leerlingen tegelijk spreken te oefenen en dan ook nog de resultaten te beoordelen.

APS-talen heeft veel expertise op het gebied van spreek- en gespreksvaardigheid. Deze is opgebouwd door de praktische onderwijservaring van de trainers en uitgebouwd door een driejarig overheidsproject: *Hoe zet ik goed spreekvaardigheidsonderwijs op in school?* De resultaten daarvan zijn vastgelegd in de APS-publicatie *Bij wijze van spreken!* (2011).

Vanuit deze rijke ervaringen kunnen wij met u aan de slag om goed, uitdagend en resultaatgericht spreek- en gespreksvaardigheidsonderwijs op te zetten. In deze praktische training werken we onder andere aan:

- het uitbreiden van repertoire met goede, uitdagende en leerzame werkvormen waarbij 30 leerlingen tegelijkertijd in de vreemde taal spreken;
- een doorlopende leerlijn 'spreek- en gespreksvaardigheid';
- het werken aan projecten 'spreek- en gespreksvaardigheid' of het uitbouwen van bestaande projecten (bijvoorbeeld Taaldorp);
- het kennismaken en werken met nieuwe beoordelingsmodellen gebaseerd op het ERK; het aanpassen ervan aan de eigen schoolpraktijk;
- doeltaal als voertaal in de lessen: hoe doe ik dat als docent en hoe houd ik dat vol?

Maatwerk ICT

Wij bieden over diverse ICT-onderwerpen maatwerktrainingen op school aan, waarvan opzet en inhoud in overleg met u worden vastgesteld en waarbij rekening wordt gehouden met de kennis en ervaring van de deelnemers. Een voorbeeld van zo'n training is:

Het digibord in de taalles

Docenten moderne vreemde talen leren hoe ze effectief gebruik kunnen maken van het digitale schoolbord. In de training gaat het om de vraag wat er nodig is om met het digitale schoolbord het leren te bevorderen. Het organiseren van het lesmateriaal en het activeren van de leerlingen komen daarbij prominent aan de orde.

Kosten

De kosten van maatwerk bedragen per dagdeel € 625,- of € 765,- inclusief materiaal en reiskosten van de begeleider. De voorbereidingskosten zijn respectievelijk € 312,50 en € 382,50 per dagdeel; btw is niet verschuldigd. APS hanteert verschillende tarieven voor medewerkers: professional tarief en experttarief. De kosten voor de school zijn afhankelijk van de medewerker die de scholing verzorgt.

Informatie

Nadere informatie verkrijgt u bij het secretariaat van APS academie, te bereiken via 030 28 56 800.

Voor maatwerk kunt u ook contact opnemen met de projectleider van APS-talen, Geppie Bootsma (g.bootsma@aps.nl, 06 2505 1905).

GESPREKKEN

Deelname aan discussie en overleg, uitwisselen van informatie

- meedoen in een discussie en vertellen waarom je iets vindt
- luisteren naar wat een ander vindt en daarop antwoorden
- informatie vragen en geven
- beoordelen of de informatie klopt

Woordgebruik en woordenschat

- veel gewone woorden gebruiken die over vertrouwde dingen gaan
- nog niet veel verschillende woorden gebruiken en soms naar woorden zoeken

Afstemming op doel

- in gesprekken informatie geven en krijgen, iets uitleggen of een uitleg begrijpen
- weten hoe je een gesprek voert in verschillende situaties

Beurten nemen en bijdragen aan samenhang

- een gesprek beginnen en eindigen

Afstemming op gesprekspartner(s)

- de ander meestal kunnen volgen
- gebaren en gezichtsuitdrukking passen bij het gesprek

Samenhang

- duidelijk maken wat je wilt zeggen
- soms nog niet logisch verteld

Afstemming op doel

- weten waarom je iets wilt zeggen en daar niet van afwijken
- soms met hulp van anderen

Afstemming op publiek

- taal past bij de mensen die luisteren
- duidelijke plaatjes, voorwerpen of filmpjes gebruiken om het verhaal duidelijk te maken

Woordgebruik en woordenschat

- zie bij 'gesprekken'

Vriendelijkheid, verstaanbaarheid en grammaticale beheersing

- zie bij 'gesprekken'
- gebaren en gezichtsuitdrukking gebruiken om de betekenis duidelijk te maken
- hikkelt soms even en moet soms de zin opnieuw beginnen

Ik kan korte en eenvoudige gesprekken voeren, spreken, lezen of schrijven over bekende onderwerpen

SPREKEN

Maakt gebruik van taal

- over alledaagse dingen vertellen
- vertellen wat er is gebeurd bij jezelf of bij anderen
- korte presentatie houden en vragen beantwoorden

Techniek en woordenschat

- vlot lezen
- de meeste gewone woorden zijn bekend
- een moeilijk woord begrijpen door even terug of verder in de tekst te kijken

Begrijpen

- informatie begrijpen bij bekende onderwerpen
- belangrijke informatie uit de tekst halen
- op verschillende manieren lezen: precies of alleen doorkijken

Interpretëren

- weten wat er met de informatie bedoeld wordt
- de mening van de schrijver uit de tekst halen

LEZEN

Instructies, informatieve en betagende teksten lezen

- korte zinnen
- alinea's en kopjes
- niet te veel informatie tegelijk
- belangrijke delen vallen op of worden herhaald
- bekende woorden

3. Het aanbod

X1 Conferentie *De referentieniveaus taal: En nu concreet aan de slag!*

Doelgroep

Docenten Nederlands, taalcoördinatoren en schoolleiders.

Inhoud

Verbetering van de taalvaardigheid van leerlingen is een kerntaak van het onderwijs. De lat moet omhoog en de referentieniveaus taal zijn een belangrijk instrument om dat voor elkaar te krijgen. In zwakke leerlingen moet geïnvesteerd worden opdat zij het fundamentele taalniveau behalen, terwijl sterke leerlingen juist uitgedaagd moeten worden om de streefniveaus te bereiken. De politiek wil dat scholen opbrengstgericht werken en de voortgang monitoren door middel van een inzichtelijk leerlingvolgsysteem. Cruciale vragen voor scholen zijn: *Hoe zorgen we ervoor dat we de leerlingen op het juiste eindniveau krijgen? Hoe brengen we de voortgang goed in beeld, zonder dat we belanden in een zielloos toetscircuit? Hoe inspireren we vakcollega's taalbewust aan de slag te gaan in hun vaklessen?*

Tijdens de conferentie staat de schoolpraktijk centraal. Deze conferentie geeft u praktische handvatten om met de referentieniveaus en het daarbij horende taalbeleid aan de slag te gaan. De workshops zijn:

- *Voortgang en toetsing*: welke toetsen zijn er, welke kies je en hoe ziet een goede voortgangsrapportage eruit?
- *Analyse taalniveau*: wat betekenen de niveaus?
- *Doorlopende leerlijnen* voor alle domeinen
- *Schoolbrede aanpak*: hoe aan de slag met alle docenten?
- *Een soepele overgang van primair naar voortgezet onderwijs*
- *Opbrengstgericht werken*: wat houdt dat in?

Datum, tijd en plaats

Donderdag 6 oktober 2011 van 9.30 - 16.00 uur bij APS, Utrecht.

Kosten

€ 315,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt € 290,-.

De thema's van de workshops worden ook als maatwerk aangeboden.

Conferentie vmbo

Ook in het schooljaar 2011-2012 organiseren we onze jaarlijkse conferentie voor docenten Nederlands, Frans, Duits, Engels en Spaans in het vmbo. Op het moment van verschijnen van deze aanbodbrochure staat het thema van deze conferentie nog niet vast. Ook de workshops zijn nog in ontwikkeling. We sturen u een afzonderlijke flyer met informatie over deze conferentie.

Datum, tijd en plaats

Dinsdag 13 maart 2012 van 9.30 - 16.00 uur in Aristo, Utrecht.

Conferentie havo/vwo

Het thema van de havo/vwo-conferentie is *Differentiatie*: afstemmen op verschillen tussen leerlingen.

We sturen u een afzonderlijke flyer met informatie over deze conferentie.

Data, tijd en plaatsen

Woensdag 1 februari 2012 van 9.30 - 16.00 uur in Aristo, Utrecht.

Donderdag 9 februari 2012 van 9.30 - 16.00 uur in Aristo, Eindhoven.

Conferentie literatuuronderwijs

Op de jaarlijkse literatuurconferentie voor docenten Nederlands, Frans, Duits, Engels en Spaans in de Tweede Fase, gaan we in op mogelijkheden om de leerlingen te laten kennismaken met de wereld van de literatuur, op een manier die diepgang aanbrengt en tegelijkertijd motiverend is, voor docenten én leerlingen. We sturen u in februari 2012 een afzonderlijke flyer met informatie over deze conferentie.

Datum, tijd en plaats

Dinsdag 17 april 2012 van 9.30 - 16.00 uur in Aristo, Utrecht.

NM1 Cursus *Leidinggeven aan de ontwikkeling in een talensectie*

Doelgroep

Sectieleiders en taalcoördinatoren Nederlands, Frans, Duits, Engels en Spaans.

Inhoud

Het ontwikkelen van het talenonderwijs op een school en het leidinggeven aan een sectie vragen specifieke kwaliteiten: visie en koers kunnen uitzetten, kunnen organiseren, leiderschap kunnen tonen.

In deze cursus gaan we in op twee aspecten:

- het ontwikkelen van een koers en een visie op het talenonderwijs van de sectie of de cluster talen;
- het leidinggeven aan de talensectie(s).

De verschillende onderdelen van de training richten zich op het vergroten van kennis, inzicht en vaardigheden op het gebied van:

- samen uitzetten van de koers van het talenonderwijs, hoe doe je dat?
- de sectiebijeenkomst: vergadering of werkbespreking?
- omgaan met problemen in de sectie;
- contacten met de schoolleiding;
- onderwijskundig en persoonlijk leiderschap;
- werken in een professionele cultuur.

In deze cursus verbinden we praktisch-theoretische modellen aan de bestaande schoolwerkelijkheid van de deelnemers. Vandaaruit wordt gezocht naar een manier waarop effectieve interventies kunnen worden gepleegd. We gaan na welke kwaliteiten van belang zijn bij het leidinggeven aan ontwikkelprocessen en hoe je die als sectieleider of LC-docent kunt inzetten.

Data, tijd en plaats

Donderdag 19 januari 2012 en donderdag 1 maart 2012 van 9.30 - 16.00 uur in Aristo, Utrecht.

Kosten

€595,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €545,-.

Deze cursus wordt ook als maatwerk aangeboden.

NM2 Studiedag *Actief taalleren met nieuwe media*

Doelgroep

Docenten Nederlands, Frans, Duits, Engels en Spaans.

Inhoud

Leerlingen brengen vaak uren achtereen door achter de computer. Ze chatten met vrienden, bellen met Skype en houden een weblog bij. Het lijkt wel of er elke dag nieuwe media geboren worden: Twitter, Facebook, Hyves, wiki's, weblogs, podcasts, noem maar op. Ook wel social software genoemd, verzameld onder de naam Web 2.0.

Als we deze middelen inzetten in de les en gebruikmaken van de ICT-vaardigheden van leerlingen, vergroten we daarmee de motivatie om taal te leren. Tijdens deze studiedag laten we voorbeelden zien van toepassingen van nieuwe media bij het taalonderwijs en van manieren waarop u deze vormen van communicatie kunt inzetten in uw les.

U leert:

- werken met weblogs: wat kan ik ermee in de taalles?
- werken met wiki's: over samenwerking van leerlingen;
- werken met artikelendossiers: handig voor lees- en schrijfvaardigheid;
- werken met chatprogramma's: native speakers in de klas;
- de mogelijkheden kennen die *YouTube* biedt voor levendig taalonderwijs;
- werken met ondersteunende programma's voor taalleren, zoals *Zarb*.

Een studiedag waarbij we heel praktisch aan de slag gaan in het computer-lokaal. Enige vaardigheid in het gebruik van computers is handig, maar zeker geen vereiste.

Datum, tijd en plaats

Dinsdag 24 januari 2012 van 9.30 - 16.00 uur bij APS, Utrecht.

Kosten

€315,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €290,-.

Deze studiedag wordt ook als maatwerk aangeboden.

NM3 Cursus *Hoe krijg ik mijn leerlingen actief in de taalles?*

Werken aan motivatie met uitdagende werkvormen

Doelgroep

Docenten Nederlands, Frans, Duits, Engels en Spaans.

Inhoud

Leerlingen zijn soms moeilijk aan het werk te krijgen en de resultaten stellen vaak teleur. In deze cursus gaan we aan de slag met werkvormen die de motivatie van leerlingen verhogen, de werkhouding verbeteren en veel mogelijkheden bieden voor afwisselende en spannende lessen met uiteindelijk betere resultaten.

Belangrijke vragen daarbij zijn: *Wie is er actief in de les? Hoe motiveer ik leerlingen?* en *Wat zorgt ervoor dat een werkvorm een leerling uitdaagt?* Hierop proberen we een antwoord te vinden door u als deelnemer voortdurend van rol te laten wisselen. In de rol van leerling ondergaat u een werkvorm en ervaart daarbij wat dat voor leerlingen betekent. In de rol van docent reflecteert u op de werkvorm en verkent u de mogelijkheden voor de eigen praktijk.

Daarna verbinden we de effecten van de werkvormen met theorie.

Het is de bedoeling dat u na de eerste cursusdag nieuwe praktijk in de klas gaat uitproberen. Naast enkele eenvoudige werkvormen, die snel en gemakkelijk zijn uit te voeren, besteden we aandacht aan de complexere vorm van het leerarrangement en/of het circuitmodel.

Tijdens de tweede bijeenkomst worden de klassenexperimenten nabesproken en besteden we aandacht aan de rol van de docent.

Kortom: een praktische cursus die u nieuwe werkvormen oplevert en daarbij stof tot nadenken biedt.

Data, tijd en plaats

Donderdag 2 februari 2012 en donderdag 15 maart 2012 van 9.30 - 16.00 uur in Aristo, Utrecht.

Kosten

€595,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €545,-.

Deze cursus wordt ook als maatwerk aangeboden.

N1 Studiedag *Spelen met taal - creatieve opdrachten in de taalles*

Doelgroep

Docenten Nederlands in de onderbouw en het vmbo.

Inhoud

Leerlingen zijn vaak niet erg enthousiast over het vak Nederlands. Lezen vinden ze saai, spelling en grammatica duf en nergens voor nodig, schrijven is lastig en moeilijk. In veel lessen Nederlands werken ze met hun boek op tafel vooral aan begrijpend lezen en zakelijk schrijven.

Deze studiedag richt zich op de creatieve kant van het vak Nederlands. In moedertaalonderwijs moet ook plaats zijn voor de speelse mogelijkheden van taal en genieten van 'taalleren'. Taal kan ontroeren, je kunt erom lachen, je kunt er je diepste gedachten in uitdrukken...

Tijdens deze studiedag gaan we na welke mogelijkheden er zijn om in de lessen Nederlands creatieve aanpakken in te zetten en divergent denken een plaats te geven. Aan de ene kant om de leerlingen actief te laten ervaren wat taal allemaal behelst en aan de andere kant om ook de leerlingen die niet zo van 'taal' houden te motiveren voor taalonderwijs.

Een actieve dag met ervaringen en tips rond:

- allerlei vormen van creatief schrijven: van sms-poëzie tot estafetteverhaal;
- taal op het podium: cabaret, toneel;
- beeld en taal.

We buigen ons natuurlijk ook over de vraag hoe je creatieve taaluitingen kunt beoordelen.

Datum, tijd en plaats

Woensdag 12 oktober 2011 van 9.30 - 16.00 uur bij APS, Utrecht.

Kosten

€315,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €290,-.

Deze studiedag wordt ook als maatwerk aangeboden.

BIENVENIDOS

ZAPRASZAMY

BEMVINDOS

VELKOMMEN

TERVETULOA

स्वागत

BIENVENUE

N2 Cursus *De realisatie van taalbeleid*

Doelgroep

Taalcoördinatoren en docenten die in de school taalbeleid vormgeven.

Inhoud

De taalcoördinator is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en de implementatie van het taalbeleid. De taalcoördinator formuleert de visie en uitgangspunten voor het taalbeleid en ontwikkelt activiteiten in de school die gericht zijn op de verbetering van de taalvaardigheid van de leerlingen en op het halen van de referentieniveaus taal.

Als taalcoördinator moet u daarom beschikken over kennis en expertise op het gebied van taalonderwijs en de referentieniveaus taal. Maar ook kennis van het werken aan veranderingen, het implementeren van taalbeleid en het activeren van collega's is nuttig om effectief te werk te gaan. Deze tweedaagse cursus richt zich op al deze aspecten en biedt u een stevige basis voor uw werk als taalcoördinator.

Tijdens de cursus besteden we aandacht aan:

- ontwikkelen en formuleren van een visie op taal en taalbeleid en de vertaling van die visie naar concrete activiteiten;
- integreren van de referentieniveaus en ontwikkelen van doorlopende leerlijnen 'taal' in de sectie Nederlands;
- motiveren en activeren van collega's in de school.

De training is praktisch van aard en sluit aan bij uw schoolspecifieke situatie. Na de eerste bijeenkomst voert u activiteiten uit in uw school, waarop we in de tweede bijeenkomst reflecteren.

Datum, tijd en plaats

Donderdag 10 november 2011 en woensdag 18 januari 2012 van 9.30 - 16.00 uur in Aristo, Utrecht.

Kosten

€595,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €545,-.

Deze cursus wordt ook als maatwerk aangeboden.

N3 Studiedag *Als lezen moeizaam gaat*

Doelgroep

Docenten Nederlands in het vmbo-bbl/kbl en het praktijkonderwijs.

Inhoud

In het vmbo en het praktijkonderwijs stromen veel leerlingen binnen met een grote achterstand op het gebied van begrijpend en technisch lezen. Het verlangde referentieniveau 1F is door hen op de basisschool niet gehaald. Deze leerlingen hebben daardoor ook veel moeite met het begrijpen van teksten bij andere vakken dan Nederlands. Vaak hebben ze ook een hekel aan het lezen van fictie: waar je veel moeite mee hebt, doe je ook niet graag.

De laatste jaren zijn er veel materialen en werkwijzen ontwikkeld die zowel het lezen aantoonbaar verbeteren als het leesplezier vergroten.

Over die mogelijkheden tot succes gaat deze studiedag.

Aan de orde komen onder andere:

- een beproefde aanpak voor (zeer) zwakke lezers: rolwisselend lezen;
- de aanpak van *Nieuwsbegrip*: begrijpend leren lezen aan de hand van actuele teksten;
- verbeteren van technisch lezen met de *RALFI*-methode;
- manieren om plezier in lezen te vergroten, zoals interactief voorlezen en leeskwartiertjes;
- vorderingen volgen en meten: resultaatgericht werken aan tekstbegrip.

Tijdens deze dag krijgt u informatie, oefent u zelf met een aanpak en bekijkt u lesfragmenten op film. Tevens liggen er materialen ter inzage die u in de pauzes kunt bekijken.

Datum, tijd en plaats

Dinsdag 22 november 2011 van 9.30 - 16.00 uur bij APS, Utrecht.

Kosten

€315,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €290,-.

Deze studiedag wordt ook als maatwerk aangeboden.

N4 Studiedag *Succesvol taalbeleid: een goed plan en een effectieve uitwerking*

Doelgroep

Docenten Nederlands en taalcoördinatoren.

Inhoud

Een goede taalbeheersing is cruciaal zowel voor schoolsucces als voor maatschappelijk succes. De verplichte invoering van de referentieniveaus taal zorgt ervoor dat elke school nu bezig is met het opzetten en invoeren van taalbeleid. Een effectief uitgangspunt daarbij is dat niet alleen de docenten Nederlands bezig zijn met de taalvaardigheid van de leerlingen, maar dat ook vakdocenten taalbewust lesgeven. Taalbewuste docenten hebben oog voor de taal van hun vak en anticiperen daarop in de les. Op die manier slaan ze twee vliegen in een klap: door een betere taalvaardigheid presteren de leerlingen beter in hun vak. Tijdens deze studiedag laten we aan de hand van praktijkvoorbeelden zien hoe je een effectief taalbeleid in de school kunt opzetten en wat daarbij succesfactoren zijn.

Daarbij komen onderwerpen aan de orde als:

- Hoe kom je tot een schoolbreed taalbeleid? Vanuit welke visie formuleer je dit taalbeleid? Wie is er verantwoordelijk voor de uitvoering?
- Hoe kun je schoolbreed samenwerken om de taalvaardigheid van de leerlingen te verbeteren?
- Hoe ontwerp je doorlopende leerlijnen voor alle taalvaardigheden?
- Wat zijn goede voorbeelden van aandacht voor taal bij andere vakken?

De studiedag biedt praktische tips en handvatten voor de ontwikkeling van het taalbeleid op uw eigen school.

Datum, tijd en plaats

Donderdag 24 november 2011 van 9.30 - 16.00 uur bij APS, Utrecht.

Kosten

€315,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €290,-.

Deze studiedag wordt ook als maatwerk aangeboden.

N5 Studiedag *Taalverzorging en taalbeschouwing: eigen doelen en eigentijdse aanpakken*

Doelgroep

Docenten Nederlands in de onderbouw havo/vwo en het vmbo.

Inhoud

In het *Referentiekader taal en rekenen* wordt in domein 4 *Begrippenlijst en Taalverzorging* het basisniveau voor spelling, grammatica en taalbeschouwing aangegeven.

In de praktijk besteden nogal wat docenten in het voortgezet onderwijs naar verhouding veel tijd aan spelling, grammatica en stijl. Ze zien daarvan echter in de opbrengsten van hun inspanningen (en die van de leerlingen!) te weinig terug. De grote vraag is: *hoe krijgen we leerlingen zover dat ze niet alleen weten hoe ze verzorgde teksten moeten schrijven, maar dat ook willen?*

Daarvoor zijn eigentijdse en soms eigenwijze aanpakken nodig.

Deze dag gaat over de volgende thema's:

- Wat zegt het referentieniveau over het basisniveau voor taalverzorging en taalbeschouwing?
- Correct schrijven is niet meer vanzelfsprekend. Wat is er aan de hand?
- Hoe maak je onderwijs in spelling, grammatica en stijl betekenisvol voor leerlingen, zodat ze het geleerde echt gaan gebruiken?
- Welk grammaticaonderwijs is nodig?
- Wat zijn effectieve aanpakken en welke andere bronnen naast de methode zijn daarbij goed in te zetten?

Datum, tijd en plaats

Donderdag 19 januari 2012 van 9.30 - 16.00 uur in Aristo, Utrecht.

Kosten

€315,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €290,-.

Deze studiedag wordt ook als maatwerk aangeboden.

N6 Studiedag *Investeren in fictie: de kracht van lezen in het vmbo*

Doelgroep

Docenten Nederlands in het vmbo.

Inhoud

Lezen voor je plezier, dat is vaak niet het eerste waar de docent Nederlands aan denkt als het om zijn vmbo-leerlingen gaat. Alle kinderen van de basisschool houden van een goed verhaal, maar op het vmbo lijkt dat bij veel leerlingen verdwenen.

Recent onderzoek toont aan dat het lezen van boeken een enorme stimulans voor de taalontwikkeling van leerlingen kan zijn. Veel lezen vergroot het leestempo, de vaardigheid om begrijpend te lezen en de woordenschat. Er zijn inmiddels opdrachten en werkwijzen ontwikkeld die motiverend zijn voor vmbo-leerlingen. Het *Referentiekader taal* stelt bovendien het lezen van fictionele en literaire teksten op alle schoolsoorten in het voortgezet onderwijs verplicht.

Redenen genoeg dus om 'lekker lezen' op het vmbo te stimuleren.

Tijdens deze studiedag gaan we in op de vraag wat de doelen kunnen zijn van het lezen van fictie op het vmbo. We bieden motiverende aanpakken aan en laten voorbeelden van good practice zien, zoals: schoolbrede leesmomenten voor iedereen, interactief voorlezen, leeslounges, lezen verbinden met creatief taalgebruik, voorlezen als stage-opdracht.

Ook gaan we in op het lees- of fictiedossier: wel of niet, en zo ja: hoe dan? We bieden u een aantal tips voor geschikte boeken en verhalen.

Datum, tijd, plaats

Donderdag 2 februari 2012 van 9.30 - 16.00 uur in Aristo, Utrecht.

Kosten

€315,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €290,-.

Deze studiedag wordt ook als maatwerk aangeboden.

N7 Studiedag *Begrijpend lezen en woordenschat bij Nederlands en andere vakken*

Doelgroep

Docenten Nederlands en andere vakken, taalcoördinatoren in de onderbouw havo/vwo en het vmbo.

Inhoud

Goede lezers leren beter. Goede lezers bouwen al lezend kennis op en breiden hun woordenschat spelenderwijs uit. Uit allerlei onderzoek blijkt echter dat het leesniveau van nogal wat leerlingen niet toereikend is om het onderwijs met succes te kunnen volgen. Dat speelt uiteraard niet alleen bij Nederlands, maar bij alle vakken. Scholen kunnen veel doen om leerlingen beter te laten worden in begrijpend lezen.

Uiteraard moeten leerlingen ervaring opdoen met de tekst met vragen en – uiteindelijk – met de leesteksten voor het examen. Maar de basis voor een actieve en wendbare leesvaardigheid wordt gelegd door flink wat ‘leeskilometers te maken’ en door lezen in rijke en motiverende contexten te plaatsen, samen met echte aandacht voor de leeshouding van iedere leerling.

Wat allemaal mogelijk is en wat een goede kans op succes geeft, daarover gaat deze dag.

Aan de orde komen:

- Hoe hangen begrijpend lezen, woordenschatverwerving en leren met elkaar samen?
- Wat werkt en is motiverend voor leerlingen? Onderzoek en praktijkervaring.
- Verschillende voorbeelden van een activerende leesdidactiek met een rijke context.
- Lezen in de hele school: een leesbeleid maken.

Datum, tijd en plaats

Donderdag 9 februari 2012 van 9.30 - 16.00 uur in Aristo, Utrecht.

Kosten

€315,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €290,-.

Deze studiedag wordt ook als maatwerk aangeboden.

N8 Studiedag *Hoe betrek je collega's bij het taalbeleid?*

Doelgroep

Docenten Nederlands en taalcoördinatoren.

Inhoud

Veel scholen werken momenteel aan de ontwikkeling van het taalbeleid. Vaak is er een groepje voortrekkers in de school dat mooie ideeën heeft ontwikkeld voor de invulling van het taalbeleid, maar in de praktijk blijft de uitwerking van deze plannen vaak beperkt tot deze groep. Een belangrijke pijler van het taalbeleid is de aandacht voor taal in alle vakken. De grote vraag daarbij is hoe je collega's bij het taalbeleid kunt betrekken.

Tijdens deze studiedag laten we zien hoe je in een schoolorganisatie tot een succesvolle en duurzame implementatie van het taalbeleid kan komen en wat de valkuilen daarbij zijn. Daarnaast bekijken we verschillende mogelijkheden om bij alle vakken aandacht aan taal te besteden. Daarbij maakt u steeds de koppeling met uw eigen praktijk: wat kunt u hiervan gebruiken op uw school? Ook laten we u activiteiten zien en ervaren die u op school kunt inzetten om collega's te motiveren voor het taalbeleid. We maken daarbij gebruik van succesvoorbeelden uit onze jarenlange ervaring met de ontwikkeling van taalbeleid op verschillende scholen. We baseren ons daarbij op theorieën uit de organisatiepsychologie en veranderkunde.

We gaan praktisch te werk, zodat u het geleerde direct kunt koppelen aan uw eigen taalbeleid en uw eigen schoolsituatie.

Datum, tijd en plaats

Donderdag 16 februari 2012 van 9.30 - 16.00 uur in Aristo, Utrecht.

Kosten

€315,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €290,-.

Deze studiedag wordt ook als maatwerk aangeboden.

N9 Studiedag *Vlammende betogen en effectieve gesprekken*

Doelgroep

Docenten Nederlands in havo/vwo.

Inhoud

De referentieniveaus taal geven aan wat het niveau van mondelinge taalvaardigheid is als de leerlingen beginnen aan hun havo/vwo-schoolloopbaan (1F) en wat hun eindniveau aan het eind van havo-5 (3F) en vwo-6 (4F) moet zijn. Tijdens deze studiedag gaan we aan de slag met het opzetten van een doorlopende leerlijn 'spreken en gesprekken voeren', die bruikbaar is voor de sectie Nederlands, maar die ook in het taalbeleid kan worden toegepast.

Centraal staan vragen als:

- Hoe zorg je ervoor dat de leerlingen de niveaus daadwerkelijk halen?
- Wat is een goed opgebouwd curriculum door de jaren heen?
- Waar besteed je aandacht aan in de les?
- Welke didactiek past hierbij?
- Hoe beoordeel je de voortgang en hoe worden leerlingen zich bewust van hun eigen voortgang?

Daarbij komt ook aan bod op welke wijze je spreken en gesprekken voeren schoolbreed, dus ook bij andere vakken, kunt toepassen. Presenteren van het profielwerkstuk voor bijvoorbeeld ouders kan daarbij de ultieme meesterproef 'presenteren' zijn, die beoordeeld kan worden door zowel docenten Nederlands als docenten van andere vakken.

We werken met beproefde, concrete en schoolbrede aanpakken en voorbeelden van uitdagende en motiverende opdrachten.

Datum, tijd en plaats

Dinsdag 6 maart 2012 van 9.30 - 16.00 uur in Aristo, Utrecht.

Kosten

€315,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €290,-.

Deze studiedag wordt ook als maatwerk aangeboden.

M1 Studiedag *Engels als kernvak, iedereen een zes?*

Doelgroep

Docenten Engels.

Inhoud

Het vak Engels is net als de vakken Nederlands en wiskunde een kernvak. Dat wil zeggen dat op het eindexamen voor slechts één van deze vakken het cijfer 5 mag worden gehaald.

Met de invoering van deze nieuwe maatregel staan we – samen met de leerlingen, het team, de afdeling – voor een nieuwe uitdaging. Kan dat wel: iedereen een zes? Hoe moet dat, hoe doe je dat, hoe motiveren we leerlingen, hoe zetten we ze aan om tot hogere prestaties te komen?

Het bewust werken aan een doorlopende leerlijn van brugklas tot eindexamen helpt.

Ook helpt het om leerlingen 'time and again' bewust te maken van het belang van Engels: bij vervolgstudies is Engels inmiddels zo belangrijk geworden dat een goede beheersing van deze taal bij veel studies noodzakelijk is.

Tijdens deze studiedag komen aan de orde:

- Hoe motiveer ik mijn leerlingen?
- Wat kunnen leerlingen zelf doen om tot hogere prestaties te komen?
- Hoe ontwikkel je plezier in Engels leren?
- Hoe maak je leerlingen verantwoordelijk voor hun eigen leren?
- Hoe werk je met een taalportfolio?
- Engels en de doorlopende leerlijn met gebruik van het Europees Referentiekader.

Datum, tijd en plaats

Dinsdag 11 oktober 2011 van 9.30 - 16.00 uur bij APS, Utrecht.

Kosten

€315,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €290,-.

Deze studiedag wordt ook als maatwerk aangeboden.

OPEN EYES

OPEN FIELDS

OPEN MINDS

OPEN SKIES

OPEN SOUNDS

OPEN EARS

2009

M2 Studiedag *Taaldorp op vmbo-scholen:* *Taaldorp spreekt niet vanzelf*

Doelgroep

Docenten Frans, Duits, Engels en Spaans in het vmbo.

Inhoud

Taaldorp is een motiverende werkvorm voor leerlingen, onder andere door het levensechte karakter. Leerlingen proberen zich in diverse situaties mondeling te redden.

Tijdens deze studiedag gaan we aan de slag met het Taaldorp als werk- en/of toetsvorm gericht op de vmbo-leerling. Met praktische opdrachten en tips om gespreksvaardigheid op gang te brengen bij de leerlingen.

Taalbeheersing is echter meer dan alleen spreken. Naar aanleiding van twee praktijkvoorbeelden onderzoeken we of we naast gespreksvaardigheid meerdere taalvaardigheden kunnen integreren.

Daarnaast besteden we aandacht aan:

- van strak geregisseerde naar meer vrije opdrachten;
- het beoordelen van de prestaties van de leerlingen en de rol van leerlingen hierbij;
- het omgaan met verschillen tussen leerlingen;
- wat de leerlingen van een Taaldorp leren;
- het onderzoeken van de mogelijkheden voor een permanent Taaldorp;
- het maken van de vertaalslag naar de eigen school;
- gebruikmaken van invoeringsstrategieën.

Het doel van deze dag is dat u in staat bent om met de nieuwe ideeën en het materiaal op uw eigen school een Taaldorp te organiseren. Aan het einde van de dag gaat u met een schooleigen ontwerp naar huis.

Datum, tijd en plaats

Donderdag 3 november 2011 van 9.30 - 16.00 uur in Aristo, Utrecht.

Kosten

€315,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €290,-.

Deze studiedag wordt ook als maatwerk aangeboden.

M3 Studiedag *Fictie en literatuur koppelen aan het Europees Referentiekader: lezen voor de lol bij moderne vreemde talen!*

Doelgroep

Docenten Frans, Duits, Engels en Spaans in havo/vwo.

Inhoud

Leerlingen zijn bij moderne vreemde talen vaak moeilijk aan het lezen te krijgen. De niveaus van het Europees Referentiekader en de 'literaire competenties' van onderzoeker Theo Witte bieden de docent instrumenten om leerlingen enthousiaster te krijgen en ze met een rijk leesaanbod niet alleen plezier in lezen, maar ook een hoger leesniveau bij te brengen. Fictieteksten – van kleine gedichtjes, via songteksten en korte verhalen tot langere teksten – een duidelijke plek geven bij de leesontwikkeling biedt veel kansen tot rijk lezen. Ook de keuze van input en van verwerkingsopdrachten kan de motivatie van de leerlingen vergroten.

Tijdens deze studiedag gaan we in op deze mogelijkheden voor het lezen en verwerken van fictie en literatuur bij moderne vreemde talen.

Aan de orde komen:

- het ontwikkelen van plezier in lezen van fictie;
- het bepalen van het niveau van de leerlingen;
- een leerlijn 'fictie' van onder- naar bovenbouw aan de hand van de 'fictiepiramide';
- het 'sandwichmodel': voorbereken - lezen - verwerken;
- types opdrachten passend bij de verschillende ERK-niveaus.

Aan de hand van een aantal voorbeelden en lesideeën gaat u aan het einde van de dag naar huis met concrete plannen voor uw eigen les.

Datum, tijd en plaats

Dinsdag 8 november 2011 van 9.30 - 16.00 uur bij APS, Utrecht.

Kosten

€315,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €290,-.

Deze studiedag wordt ook als maatwerk aangeboden.

M4 Studiedag *Internationaliseren, meer dan een reisje*

Over de leeropbrengst van internationale projecten

Doelgroep

Docenten Frans, Duits, Engels en Spaans.

Inhoud

In het moderne vreemdetalenonderwijs neemt internationalisering steeds vaker een belangrijke plaats in. Tijdens uitwisselingsreizen, chatprojecten, e-mailprojecten, videoconferencing et cetera, speelt de vreemde taal een belangrijke rol en kan de leerling het geleerde in de praktijk toepassen.

Maar komt dat er ook altijd van? Of blijft de uitwisseling beperkt tot een reisje?

Tijdens deze studiedag bespreken we de mogelijkheden die 'internationalisering' biedt om taalleren leuk en betekenisvol te maken en tegelijkertijd te zorgen voor een gerichte leeropbrengst.

We ontwerpen samen opdrachten die in de praktijk uitgevoerd kunnen worden. Opdrachten die in het taalportfolio van de leerling opgenomen kunnen worden.

Aan bod komen onder andere:

- internationale taaltaken voor het portfolio;
- chatten als middel om een taal te leren;
- leren van en samen met penfriends;
- e-mailprojecten;
- tandemleren;
- *virtual tourism*, thuisblijven en toch een taal leren;
- leren via de (buitenlandse) krant.

Een studiedag waarbij we aan de slag gaan in het computerlokaal. Enige vaardigheid in het gebruik van de computer is handig, maar zeker geen vereiste.

Datum, tijd en plaats

Maandag 14 november 2011 van 9.30 - 16.00 uur bij APS, Utrecht.

Kosten

€315,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €290,-.

Deze studiedag wordt ook als maatwerk aangeboden.

M5 Studiedag *Kijken en luisteren: werken met motiverende opdrachten!*

Doelgroep

Docenten Frans, Duits, Engels en Spaans.

Inhoud

Kijk- en luistervaardigheid bieden veel mogelijkheden voor creatieve toepassingen in de les. Tijdens deze studiedag laten we een aantal van die mogelijkheden de revue passeren. Het doel is om leerlingen actief en enthousiast te krijgen om met uw taal aan de slag te gaan.

Hierbij komen vragen aan de orde als:

- Hoe kun je gebruikmaken van nieuwe media zoals *YouTube*?
- Wat kun je doen om leerlingen actiever te leren kijken en luisteren?
- Hoe kunnen we kijk- en luistervaardigheid verbinden met theorieën over hoe leerlingen leren?
- Hoe kunnen bij kijk- en luistervaardigheid lezen, schrijven en spreken een rol spelen?
- Hoe ga je om met toetsen, beoordelen en het Europees Referentiekader?
- Hoe kun je als taaldocent kijk- en luistervaardigheid in een doorlopende leerlijn zetten?

Opbrengst van de dag: een aantal concrete lesideeën die u in praktijk kunt brengen, en meer inzicht in de mogelijkheden van dit vakonderdeel.

Datum, tijd en plaats

Donderdag 17 november 2011 van 9.30 - 16.00 uur in Aristo, Utrecht.

Kosten

€315,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €290,-.

Deze studiedag wordt ook als maatwerk aangeboden.

M6 Studiedag Tto-beleid, meer dan een cursus Engels, CLIL in de praktijk

Doelgroep

Docenten Engels, vakdocenten die in het Engels lesgeven en coördinatoren tweetalig onderwijs.

Inhoud

Het aantal tto-scholen is in de afgelopen jaren drastisch toegenomen: momenteel zijn er zo'n 120 scholen met tweetalig vwo, ongeveer 25 met tweetalig havo en inmiddels ook een tiental die bezig zijn met (de voorbereiding op) tweetalig vmbo.

Om de kwaliteit te waarborgen, heeft het Europees Platform kwaliteitscriteria (de standaard) opgesteld waaraan scholen dienen te voldoen om voor het tto-juniorcertificaat of het tto-certificaat in aanmerking te komen. Dit keurmerk is ontwikkeld in samenwerking met het landelijk netwerk van tto-scholen.

Bij het goed neerzetten van de standaard binnen de tto-afdeling spelen de vakdocenten en de sectie Engels een grote rol. De samenwerking tussen beide groepen is dan ook van groot belang voor het goed functioneren van een tto-afdeling. Tijdens deze studiedag besteden we hier dan ook veel aandacht aan. Verder komen aan bod:

- het tto-leerlingprofiel;
- taalbewustzijn van vakdocenten;
- geschikte didactische CLIL-werkvormen (CLIL is een afkorting van *Content and Language Integrated Learning*);
- de rol van de sectie Engels in een tto-afdeling: samenwerking met vakdocenten;
- de voortgang van de tto-leerling, geschikte toetsvormen;
- de inzet van native speakers;
- vakoverstijgende projecten en het leren van Engels.

Datum, tijd en plaats

Dinsdag 22 november 2011 van 9.30 - 16.00 uur bij APS, Utrecht.

Kosten

€315,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €290,-.

Deze studiedag wordt ook als maatwerk aangeboden.

M7 Studiedag *Wat moet ik met het digibord?*

Doelgroep

Docenten Frans, Duits, Engels en Spaans.

Inhoud

Het digibord biedt u de mogelijkheid nieuwe inzichten in multimediaal leren en leerstijlen toe te passen in uw lessen: effectief gebruik van het digibord bevordert namelijk de interactie in de klas.

Met het digibord wordt werken met beelden veel gemakkelijker en in de praktijk blijkt dat leerlingen meer gegrepen worden door beelden met tekst erbij dan door tekst alleen.

Bovendien sluit werken met een digibord beter aan bij de multimediale leerlingen die we voor ons hebben.

En... met het digibord hebben we alle hulpmiddelen voor taalleren meteen bij de hand; denk aan internet, *YouTube*, native speakers. Zo kun je kennis van land en volk koppelen aan taalleren.

Redenen genoeg om het digibord optimaal te benutten in het taalonderwijs. Tijdens deze studiedag komen aan de orde:

- Wat kan ik met een digitaal schoolbord, wat ik met een krijtje niet kan? Een korte knoppencursus. U leert werken met functionaliteiten als: verbergen, markeren, werken met een rolgordijn, objecten verschuiven, kleuren, slepen, sorteren, werken met *YouTube*, videofilms, internet.
- Hoe kan het bord bijdragen aan de didactiek van taallessen? Hoe bevordert werken met het digibord het taalleren van de leerlingen, bijvoorbeeld bij grammatica, woordverwerving en de verschillende vaardigheden?

Datum, tijd en plaats

Dinsdag 29 november 2011 van 9.30 - 16.00 uur bij APS, Utrecht.

Kosten

€315,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €290,-.

Deze studiedag wordt ook als maatwerk aangeboden.

M8 Studiedag *Leer ze woorden leren!*

Doelgroep

Docenten Frans, Duits, Engels en Spaans.

Inhoud

Woorden leren? Voor een cijfer willen leerlingen er wel aan beginnen, maar een avond van tevoren 'leren voor de toets' levert vaak geen lang beklijvende kennis op. Toch is woordkennis de basis om een taal te leren gebruiken.

Om het leerrendement te vergroten, moeten de leerlingen 'dingen met die woorden doen', op veel verschillende manieren. Alleen zó kunnen woorden in het langetermijngeheugen terecht komen.

Tijdens deze studiedag laten we u verschillende manieren ervaren waarop u leerlingen meer kunt betrekken bij woordverwerving in en buiten de les. U maakt kennis met een aanpak waarmee u meer aandacht kunt geven aan woordverwerving in de klassikale setting en u ervaart een aantal minder gebruikelijke manieren om het leren van woorden te ondersteunen, zoals het gebruik van gebaren en het werken met een woordcircuit in de les. Ook gaan we in op verschillende manieren van toetsen.

Doel van de studiedag is om u concrete handreikingen te geven om direct aan de slag te gaan in uw eigen lessen.

Datum, tijd en plaats

Woensdag 7 december 2011 van 9.30 - 16.00 uur in Aristo, Utrecht.

Kosten

€315,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €290,-.

Deze studiedag wordt ook als maatwerk aangeboden.

M9 Cursus *Leesvaardigheid: Beter lezen, beter scoren!*

Doelgroep

Docenten Frans, Duits, Engels en Spaans.

Inhoud

Verschillen tussen cijfers voor het schoolexamen en voor het centraal examen zijn in veel scholen een hot item. De resultaten voor leesvaardigheid vallen vaak tegen. In deze cursus gaan we in op allerlei aspecten rondom leesvaardigheid. Leerlingen werken doelgericht en succesvol aan leesvaardigheid als ze gemotiveerd aan teksten werken, een breed leesrepertoire ontwikkelen en reflecteren op hun eigen leesgedrag. Aantrekkelijke, gevarieerde werkvormen werken daarbij stimulerend. Tijdens de *eerste cursusdag* werken we aan de opbouw van goed leesonderwijs door aandacht te besteden aan:

- Hoe bevorder je het leesplezier bij leerlingen?
- Hoe ontwerp je een doorlopende leerlijn 'lezen' van onder- naar bovenbouw?
- Welke activerende werkvormen kun je inzetten om afwisseling in je leeslessen te brengen?
- Hoe doe je recht aan verschillen tussen leerlingen bij leesvaardigheid?

Op de *tweede dag* gaan we in op de mogelijkheden om examentraining voor leerlingen effectief en uitdagend te maken:

- Hoe besteed je explicieter aandacht aan woordenschat?
- Hoe pak je eindexamentraining systematisch aan door het als project aan te bieden?
- Welke werkvormen kun je daarvoor inzetten en welke deelvaardigheden en strategieën oefen je met leerlingen?

De cursus bestaat afwisselend uit een informatief deel en een 'doe-deel', waarin u verschillende benaderingen ervaart en werkt aan het ontwikkelen van eigen praktijk.

Data, tijd en plaats

Maandag 12 december 2011 en woensdag 25 januari 2012 van 9.30 - 16.00 uur in Aristo, Utrecht.

Kosten

€595,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €545,-.

Deze cursus wordt ook als maatwerk aangeboden.

M10 Studiedag *Help! Mijn boek staat in brand!* *Eindelijk tijd om ook andere dingen te doen?*

Doelgroep

Docenten Frans, Duits, Engels en Spaans.

Inhoud

In veel lessen moderne vreemde talen neemt de methode een belangrijke plaats in. Naast houvast voor de leerlijn biedt de methode veel input en oefenmateriaal. Toch ervaren veel docenten de methode vaak als keurslijf. Er blijft weinig tijd over om andere 'leuke' leeractiviteiten in te zetten.

Tijdens deze studiedag neemt u uw eigen methode mee voor een leerjaar naar keuze. U leert uw methode effectief in te zetten in de lessen en u maakt op een interactieve manier kennis met werkvormen ter aanvulling daarop. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is dat u zelf regisseur bent van het leerproces en dat leerlingen steeds beter worden in het gebruiken van de moderne vreemde taal in al zijn facetten.

Onderwerpen die aan de orde komen, zijn onder andere:

- Goed grammaticaonderwijs: het kan ook anders.
- Woordverwerving: Hoe werkt het? Wat zijn effectieve werkwijzen?
- Een hoofdstuk omwerken tot een uitdagend leerarrangement.
- Werken met taken naast de methode.
- Interactieve werkvormen die u met en naast de methode kunt gebruiken.
- De verschillende rollen van u als docent.

Datum, tijd en plaats

Woensdag 11 januari 2012 van 9.30 - 16.00 uur in Aristo, Utrecht.

Kosten

€315,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €290,-.

Deze studiedag wordt ook als maatwerk aangeboden.

M11 Cursus *Met 30 leerlingen tegelijk aan het spreken: hoe doe je dat?*

Doelgroep

Docenten Frans, Duits, Engels en Spaans.

Inhoud

Docenten worden enthousiast als leerlingen proberen iets in een vreemde taal te zeggen. Maar ze merken ook dat leerlingen het moeilijk vinden om bij een opdracht in de vreemde taal te blijven praten en dat ze meestal snel weer overgaan op het Nederlands.

Docenten moderne vreemde talen vinden spreek- en gespreksvaardigheid belangrijk. Toch komen spreken en gesprekken voeren in de les weinig aan bod. Het is ook moeilijk om dat met 30 leerlingen tegelijk te doen. Bovendien is het niet eenvoudig de resultaten te beoordelen.

Tijdens deze cursus werken we aan:

- het uitbreiden van repertoire met goede, uitdagende en leerzame werkvormen waarbij 30 leerlingen tegelijkertijd in de vreemde taal spreken;
- een doorlopende leerlijn 'spreek- en gespreksvaardigheid';
- beoordelingsmodellen gebaseerd op het ERK;
- kenmerken van succesvolle, levensechte en speelse spreekopdrachten;
- het oefenen met leerlingen in actief luisteren, een communicatieve houding ontwikkelen, samenwerken en reflecteren;
- het inzetten van de nieuwe 'sociale media' in de spreeklessen.

Tijdens de cursus worden lessen ontwikkeld die na de eerste bijeenkomst in de eigen praktijk worden uitgeprobeerd. Tijdens de tweede cursusdag wordt op deze ervaringen gereflecteerd. Tevens worden de onderwerpen van de eerste dag uitgediept. Steeds wordt toegewerkt naar toepassingen voor de eigen praktijk.

Data, tijd en plaats

Woensdag 18 januari 2012 en maandag 12 maart 2012 van 9.30 - 16.00 uur in Aristo, Utrecht.

Kosten

€595,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €545,-.

Deze cursus wordt ook als maatwerk aangeboden.

M12 Masterclass Taaldorp: van leuke happening naar verrijking van het talenonderwijs

Doelgroep

Docenten Frans, Duits, Engels en Spaans.

Inhoud

Op heel veel scholen wordt een of twee keer per jaar een Taaldorp georganiseerd. De reacties van zowel docenten als leerlingen op het Taaldorp zijn overwegend zeer positief. Leerling: *“Nu merk ik pas dat ik iets kan met die taal.* Docent: *Zo hard zie ik mijn leerlingen zelden werken in de les.”*

Tijdens de masterclass gaan we uw Taaldorp onder de loep nemen. Belangrijke aspecten die daarbij aan de orde komen zijn:

- *Leerrendement*: hoe vergroot je in een Taaldorpsetting het leerrendement voor de diverse vaardigheden?
- *Leerlingenparticipatie*: welke (leerrijke) rollen kunnen zij rond een Taaldorp op zich nemen?
- *Europees Referentiekader*: hoe maakt u uw Taaldorp ERK-proof? Welke mogelijkheden zijn er voor spreek-/gespreksvaardigheidsonderwijs?
- *Doeltaal, voertaal*: welke mogelijkheden biedt de Taaldorpsetting om het doeltaalgebruik onder leerlingen en met docenten te vergroten?

Daarnaast vindt uitgebreide uitwisseling van ideeën en ervaringen van de deelnemende scholen plaats. Kortom: een stap maken in de verdere professionalisering van uw Taaldorp.

Bij deelname wordt ervan uitgegaan dat uw school al ervaring met een Taaldorp heeft opgedaan.

Tevens vragen we de deelnemers materialen en zo mogelijk beelden van hun Taaldorp mee te nemen.

Datum, tijd en plaats

Donderdag 16 februari 2012 van 9.30 - 16.00 uur in Aristo, Utrecht.

Kosten

€315,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €290,-.

Deze masterclass wordt ook als maatwerk aangeboden.

M13 Studiedag *Het Europees Referentiekader in de praktijk*

Doelgroep

Docenten Frans, Duits, Engels en Spaans.

Inhoud

De afgelopen jaren heeft het Europees Referentiekader zijn intrede gedaan in het voortgezet onderwijs als maatstaf voor het in kaart brengen van taalvaardigheid in de moderne vreemde talen. Om leerlingen te motiveren voor het leren van talen, kan het ERK veel voordelen bieden: zowel leerlingen als docenten krijgen meer inzicht in het taalverwervingsproces en dat bevordert de betrokkenheid. Het in praktijk brengen van het ERK wordt gemakkelijker als leerlingen werken aan levensechte taken. Ook kunnen leerlingen met behulp van de descriptors van het ERK makkelijker op hun eigen niveau werken. Het ERK helpt docenten om te differentiëren.

Ook biedt het ERK docenten de mogelijkheid om meer zicht te krijgen op (streef)doelen voor hun onderwijs en op het ontwikkelen van doorlopende leerlijnen.

Tijdens deze studiedag consolideert u uw kennis van het ERK door er verschillende praktische oefeningen mee te doen. Voorts komen vragen aan de orde als:

- Hoe betrek je leerlingen bij het ERK om ze te leren hun eigen ontwikkeling te volgen?
- Welke rol speelt de lesmethode als je met levensechte taken wilt werken?
- Hoe beoordeel je en toets je met behulp van het ERK?
- Hoe kom je op gevarieerde manieren tot communicatief taalonderwijs?

U ontvangt de APS-publicatie *Het Europees Referentiekader en taakgericht taal-leren* (2011).

Datum, tijd en plaats

Woensdag 7 maart 2012 van 9.30 - 16.00 uur in Aristo, Utrecht.

Kosten

€315,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €290,-.

Deze studiedag wordt ook als maatwerk aangeboden.

M14 Studiedag *De doeltaal spreken in de les. Hoe houden we het vol?*

Doelgroep

Docenten Frans, Duits, Engels en Spaans.

Inhoud

Veel docenten laten hun goede voornemen om de doeltaal veel te gebruiken in de praktijk vaak snel varen. Veelgehoorde redenen waarom het moeilijk is vol te houden, zijn: *de leerlingen zijn het niet gewend en vinden het moeilijk en: hoe leg ik grammatica uit in de doeltaal?* Dit ondanks dat iedereen beseft dat het doeltaalgebruik een enorm effect heeft op het leerrendement.

Tijdens deze studiedag krijgt u meer grip op het gebruik van de doeltaal als voertaal. Aan de orde komen:

- instrumenten die u kunt gebruiken om het doeltaalgebruik van uzelf en de leerlingen te organiseren;
- de eisen die het doeltaalgebruik stelt aan de docent en aan de leerlingen;
- de afspraken erover binnen de sectie, de docenten moderne vreemde talen, de school;
- doeltaal, voertaal en het passende niveau van het Europees Referentiekader;
- de mogelijkheden van gemarkeerd doeltaalgebruik.

Daarnaast maakt u kennis met taalleerconcepten die *doeltaal is voertaal* als basis hebben: TPRS (*Teaching Proficiency through Reading and Storytelling*) en AIM. AIM is een afkorting van *Accelerative Integrated Method language learning methodology*. Het is een in Canada ontwikkelde methode om leerlingen door gebruik van gebaren, liedjes, dans en toneel in korte tijd Frans te leren spreken, lezen en schrijven.

Datum, tijd en plaats

Dinsdag 3 april 2012 van 9.30 - 16.00 uur in Aristo, Utrecht.

Kosten

€315,- inclusief materiaal en lunch. Elke tweede en volgende deelnemer van dezelfde school betaalt €290,-.

Deze studiedag wordt ook als maatwerk aangeboden.

4. Inschrijfprocedure

Inschrijving

U kunt zich met het bijgevoegde inschrijfformulier aanmelden voor de conferenties, cursussen en studiedagen. Indien u meer inschrijfformulieren nodig heeft, kunt u het inschrijfformulier kopiëren. U kunt zich ook inschrijven op onze website: www.aps.nl/talen.

Inschrijven kan tot uiterlijk twee weken voor aanvang van de conferentie, cursus of studiedag. Nadat u zich heeft opgegeven, ontvangt u een bevestiging van uw inschrijving. Uiterlijk één week voor aanvang van de betreffende activiteit ontvangt u een uitnodiging met concrete gegevens en een routebeschrijving.

Minimum- en maximaal aantal deelnemers

Voor het beschreven aanbod geldt steeds een minimum- en een maximaal aantal deelnemers. Dat betekent dat een activiteit waarvoor te weinig belangstelling is, niet door zal gaan. Wanneer voor een activiteit het aantal belangstellenden groter is dan wij kunnen plaatsen, kan het gebeuren dat wij u moeten teleurstellen. Het is daarom van belang dat u zich tijdig aanmeldt.

Certificaten

Bij alle conferenties, cursussen en studiedagen wordt aan de deelnemers een certificaat van deelname uitgereikt. U dient daartoe de gegevens op het inschrijfformulier volledig en correct in te vullen.

Annuleringsvoorwaarden

- * Annulering van een inschrijving dient *schriftelijk* te gebeuren.
- * Als annuleringsdatum geldt de datum waarop de annulering bij APS-talen binnenkomt.
- * De kosten verbonden aan de annulering zijn de volgende:
 - bij annulering tot vier weken voor aanvang van de conferentie, cursus of studiedag wordt € 20,- aan administratiekosten gerekend;
 - bij annulering vanaf vier weken tot tien dagen voor de aanvang van de conferentie, cursus of studiedag wordt 50% van de deelnemersbijdrage in rekening gebracht;
 - bij annulering binnen tien dagen voor aanvang van de conferentie, cursus of studiedag wordt 100% van de deelnemersbijdrage in rekening gebracht.
- * U kunt zich in alle gevallen zonder kosten laten vervangen door een collega.

